

ทุกภาคส่วนร่วมพัฒนาคนเพื่ออนาคตประเทศไทย ในการประชุมประจำปี ๒๕๕๗ ของ สศช.

เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๗ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เป็นประธานเปิดการประชุม และแสดงปาฐกถาพิเศษในการประชุมประจำปี ๒๕๕๗ ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เรื่อง “การพัฒนาคนเพื่ออนาคตประเทศไทย” ณ ห้องแกรนด์ไดมอนด์บอลรูม ศูนย์แสดงสินค้าและการประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี จ.นนทบุรี

พัฒนา “คน” สู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม และเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กล่าวรายงานว่า สำนักงานฯ ได้จัดการประชุมใหญ่เป็นประจำทุกปี เพื่อนำเสนอและรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนของสังคมเกี่ยวกับประเด็นของการพัฒนาประเทศที่สำนักงานฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า มีความสำคัญต่ออนาคตของประเทศ ซึ่งแต่ละปีจะมีหัวข้อการประชุมที่แตกต่างกันไป ผลการประชุมทุกครั้ง จะนำไปสังเคราะห์ประกอบการจัดทำข้อเสนอที่เป็นประโยชน์ต่อรัฐบาล และใช้ประกอบการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำหรับหัวข้อการประชุมในปีนี้เป็นหัวข้อที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตั้งแต่ฉบับที่ ๘ เป็นต้นมา โดยได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาคนมาตลอด แผนพัฒนาฯ ทุกฉบับได้เสนอให้ปรับเปลี่ยนแนวคิดจากการพัฒนาในอดีตที่มองว่า คนเป็นปัจจัยการผลิต หรือวัตถุดิบอย่างหนึ่งของระบบเศรษฐกิจและกระบวนการผลิต มาเป็นแนวคิดใหม่ที่มุ่งเน้นการพัฒนาที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยมีเป้าหมายสูงสุดที่จะทำให้ประชาชนคนไทยมีความอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน แนวคิดดังกล่าวได้รับการยอมรับและตอบสนองจากทุกภาคส่วนที่จะร่วมกันพัฒนาคนไทยไปสู่เป้าหมาย

ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ได้ชี้ให้เห็นว่า คนที่มีคุณภาพเป็นปัจจัยที่จะทำให้ประเทศสามารถพัฒนาไปได้อย่างยั่งยืน หลุดพ้นจากความยากจน สามารถแข่งขันกับนานาประเทศในมิติของเศรษฐกิจได้ รวมทั้งจะช่วยพิทักษ์รักษาทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไว้ได้ นอกจากนี้ แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๐ ยังได้กำหนดวิสัยทัศน์ของการพัฒนาที่มุ่งให้ “คนไทยมีคุณธรรมนำความรอบรู้ รู้เท่าทันโลก” และต่อมาในการประชุมประจำปี ๒๕๕๑ ที่ประชุมได้ร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ประเทศไทย ปี ๒๕๗๐ (หรือ ๒๐ ปีข้างหน้า) ว่า “คนไทยภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีมิตรไมตรีบนวิถีชีวิตแห่งความพอเพียง ยึดมั่นในวัฒนธรรมประชาธิปไตยและหลักธรรมาภิบาล”

ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของแผนพัฒนาฯ สำนักงานฯ ได้พัฒนาตัวชี้วัดความอยู่ดีมีสุขร่วมกันเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย ซึ่งข้อมูลล่าสุดพบว่า สังคมไทยมีความอยู่ดีมีสุขมากขึ้นในปี ๒๕๕๖ เพราะความเข้มแข็งของชุมชนที่เพิ่มขึ้นจากการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เรียนรู้ร่วมกันในการแก้ปัญหา ครอบคลุมมีความอบอุ่นเพิ่มขึ้น เศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและเป็นธรรม จากการมีงานทำเต็มที่ ส่วนปัจจัยบั่นทอนความอยู่ดีมีสุขเป็นสุขในสังคมไทยให้ลดลง คือ สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศที่เสื่อมโทรมลง และสังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาลที่ลดลงและอยู่ในระดับที่ต้องเร่งแก้ไข โดยเฉพาะความสมานฉันท์ของคนในชาติ ในขณะที่ สุขภาวะของประชาชนไม่เปลี่ยนแปลง และจำเป็นต้องแก้ไข ๒ เรื่องใหญ่ คือ ความเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ และ

คุณภาพการศึกษาที่มีแนวโน้มถดถอยและเริ่มล่าช้าหลังประเทศในกลุ่มอาเซียนจากการประเมินของสถาบันจัดอันดับการแข่งขันของต่างประเทศ

จากการที่โครงสร้างประชากรของประเทศไทยจะก้าวสู่โครงสร้างสังคมผู้สูงอายุในอีก ๓๐ ปีข้างหน้า และจำนวนประชากรที่จะลดลงในปี ๒๕๖๗ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในอนาคต โดยเฉพาะอย่างยิ่งกำลังคนในวัยแรงงานที่ลดลง จะส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจทั้งภาคเกษตร อุตสาหกรรม และบริการ และยังจะเพิ่มข้อจำกัดของการจัดสรรงบประมาณแผ่นดินเพื่อดูแลและคุ้มครองประชากรที่สูงวัยเพิ่มขึ้น

ดังนั้น การประชุมในปีนี้ สำนักงานฯ จึงได้กำหนดหัวข้อที่จะหารือร่วมกันในที่ประชุมแห่งนี้ว่า เราจะร่วมกันพัฒนาคนเพื่ออนาคตประเทศไทยได้อย่างไร และจะร่วมกันกำหนดอนาคตและขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ ทั้งเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม การเมือง และอื่นๆ ได้อย่างไร หนทางเดียวที่มองเห็นร่วมกันคือการพัฒนาคน ซึ่งถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่สุด จึงมีความจำเป็นที่ทุกภาคส่วนจะต้องร่วมมือกัน โดยมีรัฐบาลเป็นผู้นำประกาศให้การพัฒนาคนไทยเป็นวาระแห่งชาติ

จากนั้น พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้กล่าวเปิดงานและแสดงปาฐกถาพิเศษเรื่อง “การพัฒนาคนเพื่ออนาคตประเทศไทย” และการอภิปรายเรื่อง “การพัฒนาคนเพื่ออนาคตประเทศไทย” โดยมี นายพารณ อิศรเสนา ณ อยุธยา ประธานกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย และนายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ เป็นผู้นำเสนอ โดยมีผู้อภิปรายนำได้แก่ ศาสตราจารย์ นายแพทย์ วิจารณ์ พานิช นายกสภามหาวิทยาลัยมหิดล นายโฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์ ประธานกรรมการบริหารธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) และ นายศุภชัย เจียรวนนท์ กรรมการผู้จัดการใหญ่และประธานคณะผู้บริหาร บริษัท ทรู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)

แนวทางการพัฒนาคนเพื่ออนาคตประเทศไทย

นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ นำเสนอในการอภิปรายว่า บริบทการเปลี่ยนแปลงในอนาคต อาทิ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็ว วิถีชีวิตเป็นสังคมเมือง และเลียนแบบตะวันตก เทคโนโลยี นวัตกรรม ภาวะโลกร้อน สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม และบทบาทเอเชียที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจโลก ล้วนมีผลต่อคนและสังคมไทย เราจึงต้องพัฒนาคนเพื่อให้มีคุณลักษณะที่รองรับและสนับสนุนการพัฒนาประเทศ ทำให้ต้องเร่งกำหนดแนวทางการพัฒนาคนในทุกมิติของการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ พร้อมทั้งแก้ไขปัญหาคอขวดที่กีดขวางการพัฒนาในสังคม เพื่อให้การพัฒนา มีความยั่งยืน และประชาชนในประเทศได้รับประโยชน์จากการพัฒนาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม โดยการพัฒนาคนในมิติต่างๆ ได้แก่

การพัฒนาคนในมิติสังคม โดยการพัฒนา
ศักยภาพคนไทย ประกอบด้วย (๑) เสริมสร้างพัฒนาการ
ที่สมวัยของเด็กปฐมวัย โดยจัดให้มีระบบการคัดกรอง
สุขภาพและการให้บริการสาธารณสุขให้กับหญิงตั้งครรภ์/
มารดาหลังคลอด และทารกที่มีคุณภาพ (๒) ส่งเสริม
ให้กลุ่มนักเรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและทักษะ

ที่จำเป็นสำหรับโลกอนาคตในกลุ่มนักเรียน มุ่งยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาโดยยึดผู้เรียน
เป็นศูนย์กลาง (๓) พัฒนาทักษะชีวิตและทักษะการทำงานในกลุ่มวัยรุ่น นักศึกษา โดยให้สถาบันการศึกษา
ของรัฐ ผลิตช่างฝีมือ แรงงาน ที่มีคุณภาพ (๔) พัฒนาทักษะและสมรรถนะของแรงงานอย่างต่อเนื่อง
โดยเร่งรัดให้แรงงานทั้งระบบมีการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน และ (๕) พัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถ
ของผู้สูงอายุ

การสร้างความมั่นคงในชีวิต โดย (๑) เตรียมความพร้อมให้เด็กปฐมวัยเป็นคนไทยที่มีความมั่นคง
ในชีวิต โดยการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมแก่ครัวเรือนไทย (๒) สร้างโอกาสทางการศึกษา
ในระดับสูง เพื่อโอกาสการทำงานและการสร้างความมั่นคงในชีวิตของนักเรียน (๓) สร้างโอกาสในการศึกษา
ระดับสูงและประสบการณ์การทำงานจริง เพื่อวางรากฐานความมั่นคงในชีวิตของนักศึกษา โดยส่งเสริมการมี
รายได้ระหว่างเรียน (๔) สร้างความมั่นคงในชีวิตให้แรงงาน ส่งเสริมแรงงานนอกระบบเข้าสู่ระบบ
ประกันสังคมและการออมมากขึ้น (๕) สร้าง
ความมั่นคงในชีวิตของผู้สูงอายุ สร้างความ
มั่นคงทางด้านการเงินยามชราภาพ

**การสร้างความอยู่ดีมีสุขของ
ครอบครัวไทย** โดย (๑) สร้างความอบอุ่น

ให้เด็กปฐมวัย โดยการส่งเสริมการให้บริการศูนย์รับเลี้ยงเด็กก่อน (๐-๓ ปี) ที่ได้มาตรฐาน (๒) วางรากฐาน
จริยธรรม คุณธรรมเพื่อความอยู่ดีมีสุขของเด็กนักเรียน โดยการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น เชื่อมโยงกับสถานศึกษาในการเสริมสร้างพัฒนาการและการเรียนรู้ (๓) สร้างภูมิคุ้มกัน
ให้นักศึกษาเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและการก้าวสู่การเป็นผู้ใหญ่ โดยการพัฒนาหลักสูตรครอบครัว
ศึกษา (๔) ส่งเสริมความอบอุ่นในครอบครัวสำหรับวัยแรงงาน โดยสร้างความสมดุลระหว่างเวลาในการ
ทำงานและเวลาที่ให้กับครอบครัว และ (๕) สร้างคุณค่าและความอบอุ่นในวัยผู้สูงอายุ โดยการสร้างเสริม
ความสัมพันธ์ระหว่างประชากรสามวัยในชุมชนในการร่วมกันพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีในแต่ละช่วงวัย

การพัฒนาคนในมิติเศรษฐกิจ โดยมี
แนวทางการพัฒนากำลังคนที่อยู่ในภาคการผลิตและ
บริการในปัจจุบัน ได้แก่ (๑) สนับสนุนให้เกิด
การจัดทำฐานข้อมูลความต้องการและการผลิต
กำลังคนสำหรับภาคการผลิตและบริการ ทั้งด้านปริมาณ
และคุณภาพที่เป็นระบบและต่อเนื่อง (๒) พัฒนาและ
ส่งเสริมการใช้ระบบคุณวุฒิวิชาชีพในภาคอุตสาหกรรม

และภาคบริการอย่างจริงจัง และขยายผลให้เกิดการใช้ประโยชน์เชื่อมโยงกับการกำหนดค่าตอบแทนตาม
ทักษะฝีมือแรงงานอย่างเต็มรูปแบบ (๓) ปรับปรุงขั้นตอนและระบบการขอรับสิทธิประโยชน์จากการฝึกอบรม
ฝีมือแรงงาน ตาม พ.ร.บ. ส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๕ (๔) เพิ่มผลิตภาพกำลังคนในภาคเกษตร
(๕) จัดทำนโยบายที่สนับสนุนการเคลื่อนย้ายแรงงานที่ดี โดยกำหนดมาตรการแผนงานหรือโครงการ
ที่ส่งเสริมและปกป้องสิทธิของแรงงานต่างประเทศ (๖) ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนกำลังคนด้าน

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีระหว่างภาครัฐ สถาบันการศึกษาและภาคเอกชน และ (๗) ส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ต่อการพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทั้งสถานที่ทำงานและสถานศึกษาให้เป็นแหล่งรวมวัฒนธรรมการเรียนรู้

แนวทางการพัฒนาและเตรียมความพร้อมของกำลังคน ที่กำลังจะเข้าสู่ภาคการผลิตและบริการในอนาคต ได้แก่ (๑) ปรับโครงสร้างระบบการศึกษาระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา เพื่อส่งเสริมการเตรียมความพร้อมของนักเรียนนักศึกษาที่จะก้าวเข้าสู่การเป็นกำลังแรงงาน (๒) พัฒนาระบบครูแนะแนว การศึกษาอย่างจริงจังตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และในระดับอาชีวศึกษา และอุดมศึกษา เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการแนะนำสาขาวิชาที่นักเรียนนักศึกษาควรเลือกเรียนให้สอดคล้องกับอาชีพหรืออุตสาหกรรมที่ตนมีความสนใจอย่างแท้จริง (๓) ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม การเรียนรู้และการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อาทิ ผลักดันให้เกิดการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษาที่หน่วยงานต่างๆ ในประเทศพัฒนาขึ้นไปใช้ในวงกว้าง

การพัฒนาคนในมิติทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม **คนในฐานะผู้บริโภค** มีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้ (๑) ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกที่ดีในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ (๒) ยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำรงชีวิต เพื่อลดปัญหาความยากจน (๓) สร้างชุมชนให้เข้มแข็ง โดยสร้างผู้นำชุมชนที่เสียสละ และเป็นที่ยอมรับของคนในชุมชน (๔) เรียนรู้และปรับตัวเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันต่อสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงไป พร้อมรับมือต่อสถานการณ์และสภาพปัญหาในพื้นที่ (๕) มีความรู้ความเข้าใจเรื่องสิทธิและหน้าที่ในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการร่วมบริหารจัดการอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม

คนในฐานะผู้ผลิต มีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้ (๑) ปรับเปลี่ยนทัศนคติและค่านิยมสู่การผลิตสีเขียวที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชน มีความรู้ ความเข้าใจในการผลิตที่ยั่งยืน (๒) ลงทุนพัฒนา วิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่เหมาะสมเพื่อยกระดับกระบวนการผลิตและมาตรฐานคุณภาพสินค้า พัฒนาองค์ความรู้ด้านการผลิตและการจัดการสิ่งแวดล้อม (๓) วางแผนเพื่อรองรับการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากภัยพิบัติก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจอย่างมหาศาล และ (๔) ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และเกณฑ์มาตรฐานต่างๆ อย่างเคร่งครัด

คนในฐานะเป็นผู้ส่งเสริม กำกับ และควบคุมการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญดังนี้ (๑) สร้างองค์ความรู้และปลูกจิตสำนึกรับผิดชอบต่อเรื่องสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ให้เหมาะสม (๒) กำหนดนโยบายที่ส่งเสริมและนำไปสู่การผลิตและบริการที่ยั่งยืนในสังคม (๓) ปรับปรุงเครื่องมือและกลไกเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจและการจัดการให้มีประสิทธิภาพ (๔) ลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนส่งเสริมการลงทุนในทุนธรรมชาติและสร้างรายได้จากการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ (๕) จัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ และส่งเสริมการนำไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

การสร้างสภาพแวดล้อมเมืองเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต **ระดับนโยบาย** โดยส่งเสริมนโยบายการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและประหยัดพลังงาน รวมทั้งการสร้างสภาพแวดล้อมเมืองเพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มจะสูงขึ้นในอนาคต **ระดับท้องถิ่น** เลือกใช้เทคโนโลยีที่ลงทุนไม่แพงและชุมชนสามารถบริหารจัดการได้ และใช้ทุนทางสังคมที่มีในชุมชนเป็นปัจจัยหลักในการดำเนินงาน และเน้นการบริหารจัดการตนเองเป็นหลัก **ระดับชุมชน** สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อให้บุคลากรทั้งของภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไปรับรู้วิสัยทัศน์และเห็นภาพร่วมกันในการขับเคลื่อนสภาพแวดล้อมเมืองให้น่าอยู่

การลดความเหลื่อมล้ำของคนในสังคม (๑) เพิ่มศักยภาพและโอกาสของคนจน คนเกือบจน และผู้ด้อยโอกาส (๒) ปรับโครงสร้างภาษีที่ระบบให้สนับสนุนการกระจายรายได้และเป็นเครื่องมือในการเพิ่มประสิทธิภาพ (๓) ยกระดับระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับคนจนและผู้ด้อยโอกาส (๔) ปรับปรุงระบบการบริหารราชการแผ่นดินของภาครัฐให้สนับสนุนการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ (๕) ใช้กลไกเพื่อสนับสนุนการแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ และ (๖) การพัฒนาเครื่องมือเพื่อการดำเนินนโยบายและมาตรการเพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ

ทุกภาคส่วนร่วมระดมความคิดขับเคลื่อนการพัฒนาคน

ในช่วงบ่ายจะเป็นการประชุมกลุ่มย่อย โดยแบ่งออกเป็น ๖ กลุ่ม ได้แก่ **กลุ่มที่ ๑** การพัฒนาคนทุกช่วงวัยสู่สังคมไทยที่มีคุณภาพ **กลุ่มที่ ๒** กำลังคน... หัวใจของความสามารถในการแข่งขันของไทย **กลุ่มที่ ๓** การพัฒนาคนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม **กลุ่มที่ ๔** การพัฒนาสภาพแวดล้อมเมืองเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต **กลุ่มที่ ๕** ความเหลื่อมล้ำของประเทศไทย : การศึกษาและตลาดแรงงานตอบโจทย์อย่างไร **กลุ่มที่ ๖** การวัดความสุขของคนไทย

ทั้งนี้ สศช. จะนำผลการประชุมในวันนี้ไปใช้ขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๑ ให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ และนำไปกำหนดกรอบทิศทางและยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๑๒ ที่มีกำหนดประกาศใช้ในปี ๒๕๖๐ เพื่อให้แผนพัฒนาประเทศที่ได้ เป็นแผนที่มาจากความเห็นชอบร่วมกันของประชาชน สามารถสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

*****